

a r t e

FIECARE dintre episoadele proiectului AMPRENTA, de la Centrul Național al Dansului București (CNDB), a avut atmosfera sa aparte, ceea ce este firesc și bine. Firesc, pentru că fiecare artist are propriul său mare sau mic univers, bine, pentru că împreună ne-au înfățișat o adevărată încrengătură de universuri. N-ai cum să te plictisești. Dar universul din AMPRENTA a patra mi-a fost cel mai apropiat de suflet. Nu am mai avut acel sentiment straniu că am poposit pe altă planetă. Eram acasă. Întâlneam idei familiare, emoții cunoscute. M-a îmbogățit și m-a mulțumit pe mai multe planuri. Pastrând tradiția Centrului *Multi Art Dans*, pe care l-a condus la începutul anilor 2000, Vava Ștefănescu, curatorul episodului al patrulea al AMPRENTEI, a înmanunchiat dansul cu artele pastice și cu muzica. Apoi spectacolele prezentate au fost consistente, împlinite, *Julieta* lui Viski András fiind cel mai bun spectacol prezentat până acum la CNDB. Și în fine, dar nu în ultimul rând, am întâlnit la o serie de oameni tineri implicați în această AMPRENTA reacția, ieșirea din amorțire, din starea amorfă care ne caracterizează, în mare, societatea în care trăim. Deci exact ceea ce și-a și dorit Vava Ștefănescu prin tematica acestui episod, crearea de ANTICORPI împotriva relelor și răilor care ne invadează viața cea de toate zilele. Dar să abordez, pe rând, toate aceste componente ale episodului patru, în măsura în care le-am putut urmări, căci ele s-au suprapus, în parte, cu proiectul *Temps d'images*, pe care-l voi aborda aparte.

În medioteca Centrului, am fost invitați *La Vava în sufragerie* – un spațiu primitiv, cu propuneri interesante. Cu un pahar de vin în mână puteai să te familiarizezi cu ambienul salonului creat de pictura murală și de sculptura mică a Elenei Lot Vlad, cu *Viața unei femei* și puteai să conversezi cu autoarea lor, ceea ce am și făcut: asupra soclurilor gândite cu multă pricepere, pentru a putea pune, cu adevărat, în valoare sculptura mică, apoi asupra riscului de a transpune un mare pescăruș de pe o hârtie pe un perete întreg din salonul Vavei, umbra acestuia, la altă dimensiune, modificând acum sentimentul inițial de seninătate al scenei, și mai ales despre transgresările celor mai tineri artiști plastici către alte domenii ale artei, adică exact același lucru care se petrece și în dans. Tot în sufragerie puteai să răsfoiești un album al Vavei Ștefănescu, cu fotografii de la diferite vârste și să urmărești, pe mici ecrane, creații ale ei, pe care vroiai să le revezi, sau pe care nu le cunoșteai. Eu am urmărit tot o piesă de Viski András, *Vinerea lungă*, spectacol pe care nu-l văzusem și la care mișcarea făcută de Vava Ștefănescu, constituie o contribuție majoră. Intrarea în *Sufrageria Vavei* era străjuită de o mare sculptură în lemn, *Dansul Omului Căine*, căinele fiind fiara din el, care este și ANTICORPUL său, cum se mărturisește autorul lucrării, sculptorul Aurel Vlad. Întâmplarea a făcut ca, în același timp cu AMPRENTA Vavei Ștefănescu să se deschidă, la galeria *Dialog*, a Primăriei sectorului 2, și expoziția

Foto: Valentin Trandafir

cu *Memorialul victimelor comunismului și al rezistenței* de la Sighet, în mijlocul căreia domina macheta în lemn a aceluiași Aurel Vlad, machetă după care s-a turnat în bronz grupul statuar de la închisoarea-muzeu din Sighet. O coincidență fericită, care permite o paralelă între forța ANTICORPIILOR celor care au supraviețuit acolo și slăbiciunea noastră, a celor de astăzi. Printr-un transfer subtil de idei, arucat ca un arc nevăzut peste agitatele străzi ale Bucureștiului, tematica de la Sighet, din galeria *Dialog*, s-a regăsit și în piesa lui Viski András, de la Centrul Național al Dansului. Lăsând deoparte piesa lui Mihai Mihalcea, *Stele deasupra amneziei noastre*, creată înaintea înființării Centrului, *Julieta* este cea mai importantă lucrare care a văzut lumina rampei în Sala Rondă de la CNDB. Nu un simplu exercițiu de mișcare, nu un experiment, ci o operă împlinită din toate punctele de vedere, ca tematică abordată, dar mai ales ca punere în pagină a acestei tematici. Realizatorii piesei au contribuit, fiecare în parte, ca lucrarea să aibă greutatea pe care o are. Pe de o parte textul cutremurător al lui Viski András, povestea unei femei

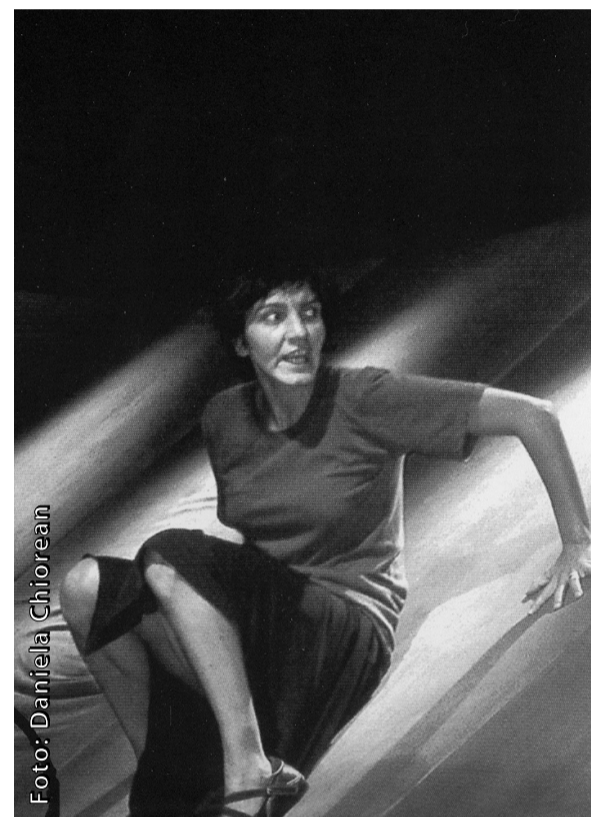

Foto: Daniela Chiorean

cu șapte copii care sfârșește în detenție, pe de altă parte decorul inspirat al lui T.Th. Ciupe, care ține personajul prizonier într-un fel de văgăună, între pereți abrupti, vârgați de lumini ca niște zăbrele. Și, la mijloc, coregraful și interpreta Vava Ștefănescu, care dă viață dublă personajului, atât prin grai, rostind lamentația eroinei, cât și prin graiul trupului ei, care ne vorbește și el despre aceleași dureri și despre monologul ei cu divinitatea – totul fiind apoi discret dar ferm dirijat de mâna sigură a regizorului Mihai Măniuțiu, pe muzica compusă de Ana Maria Avram și Iancu Dumitrescu. O operă puternică, deplin realizată și emoționantă.

Și, în fine, într-o țară populată masiv de amnezici și de nepăsători, concentrați exclusiv asupra micului lor univers, m-am bucurat nespuse de cele două *Intervenții* în spații publice, și anume la fântâna de la Arhitectură – loc cu o puternică încărcătură simbolică. Prima, gândită de Mihai Mihalcea, *Peisaj cu habitus național – intervenție pe fundal gri*, cu tineri și tinere întinși fiecare pe salteluța lui și sugându-și suzeta, eventual mai răsfoind o carte sau fumând o țigară, a ilustrat situația cu mult humor. Cea de a doua, a Mihaelei Michailov, *Țara mea cu Feți-Frumoși*, interactivă, cu un panou pe care publicul își putea exprima părerile, a fost mult mai incisivă, O tânără cânta, cu porta voce, câte un cântec patriotic, între cântece, câte unul dintre cei trei tineri care o încadrau prezenta *curriculum vitae* a trei dintre feții noștri frumoși – Adrian Paunescu și Vadim Tudor, cu poeziile lor omagiale, și Ion Iliescu și discursul lui, prin care le mulțumea minerilor, pentru patriotica lor intervenție asupra bucureștenilor, Am vibrat scurt, dar intens, ca la o modestă dar autentică reînviere a spiritului Pieței Univesității. Și m-am bucurat că toți cei care înfăptuiau acest mic miracol erau tineri și foarte tineri.

AMPRENTA Vavei Ștefănescu a dovedit că există încă ANTICORPI în România, cât și artiști capabili să ne administreze dozele necesare.

Liana TUGEARU

Bref

Să fie vorba de un fals?

Le Figaro Littéraire din 16 octombrie ridică serioase semne de întrebare cu privire la documentul, recent publicat pe *site-ul* Institutului ceh de studiere a totalitarismului, și reluat apoi de întreaga presă din Cehia și din Europa, care face din Milan Kundera un denunțator. În 1950, tânărul Kundera s-ar fi dus de bună voie la serviciul secret ca să-l reclame pe un compatriot pe care-l bănuia de spionaj. În acea vreme, o asemenea reclamație avea urmări tragice. Spionul a fost condamnat la moarte, pedeapsă comutată în 22 de ani de închisoare, din care a executat 14. Kundera neagă fapta. Documentul incriminator n-a fost verificat. Părerea jurnaliștilor de la *Figaro*, ca și a unui scriitor ceh, prieten al lui Kundera, este că delatiunea a

fost fabricată de serviciul secret în 1968 când romancierului i s-a retras cetățenia și când a fost silit să emigreze în Franța. N-ar fi cel dintâi produs al politicii de intoxicare a regimului comunist. Celebru în lume, Kundera n-a fost publicat în Cehoslovacia (și în Cehia, apoi) după 1968. Cărțile scrise de el în franceză n-au fost traduse în țara lui. Mulți scriitori cehi îl detestă pentru apolitismul lui așa-zicând practic, deși romanele sunt deseori politice și anticomuniste. Proasta imagine a lui Kundera în Cehia a contribuit la răspândirea stării privitoare la delatiunea de odinioară. Cel denunțat, aflat în Suedia, unde a emigrat după eliberare, refuză să comenteze. „Nu vreau să pun paie pe foc“, a declarat el în esență.